

Sygn. akt VI Gz 119/13

POSTANOWIENIE

Dnia 20 czerwca 2013 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie Wydział VI Gospodarczy w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Andrzej Borucki

SO Barbara Frankowska

SO Anna Harmata (spr.)

Protokolant: sekr. sądowy Joanna Stafska

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 20 czerwca 2013 r.

w Rzeszowie

sprawy z wniosku wierzycieli J. K., W. K.

z udziałem dłużnika (...) Spółka Akcyjna Oddział w Polsce

o przyznanie kosztów postępowania zabezpieczającego

na skutek zażalenia wnioskodawców oraz zażalenia uczestnika na postanowienie Sądu Rejonowego w Przemyślu Wydziału V Gospodarczego

z dnia 5 lutego 2013 r. sygn. akt V GCo 11/13

postanawia

1. uchylić zaskarżone postanowienie i znieść postępowanie z wniosku wierzycieli J. K. i W. K. o przyznanie kosztów postępowania zabezpieczającego,
2. wniosek wierzycieli odrzucić,
3. zasądzić od wnioskodawców J. K. i W. K. na rzecz uczestnika (...) Spółka Akcyjna Oddział w Polsce kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego,
4. umorzyć postępowanie zażaleniowe wywołane zażaleniem wierzycieli.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 5 lutego 2013 r. (sygn. akt V GCo 11/13) Sąd Rejonowy w Przemyślu Wydział V Gospodarczy zasądził od dłużnika – (...) S.A. Oddział w Polsce w W. na rzecz wierzycieli J. K. i W. K. solidarnie kwotę 1.702,64 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania zabezpieczającego (k. 10).

Zażalenie na to postanowienie wniósł dłużnik zarzucając:

- naruszenie art. 199 § 1 pkt 3 poprzez rozpoznanie sprawy i wydanie postanowienia pomimo braku zdolności sądowej dłużnika, prowadzące do nieważności postępowania na podstawie art. 379 pkt 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.
- naruszenie art. 745 § 1 k.p.c. poprzez uznanie, że nieprawomocny nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym jest orzeczeniem kończącym postępowanie w sprawie.

W oparciu o te zarzuty dłużnik wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i odrzucenie wniosku wierzyciela o przyznanie kosztów postępowania zabezpieczającego (k. 14-18).

Zażalenie na powyższe postanowienie wnieśli także wierzyciele zarzucając błąd w ustaleniach faktycznych i domagając się zmiany postanowienia poprzez zasądzenie na rzecz wierzycieli kwoty 2.602,64 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania zabezpieczającego, w tym kwoty 900 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika (k. 52-53).

Sąd zważył, co następuje:

Określając we wniosku uczestnika wnioskodawca oznaczył go jako (...) Oddział w Polsce. Brak było więc podstaw dla przyjęcia, iż tak sformułowana strona pozwana posiada zdolność sądową.

Stosownie do treści art. 64 kpc zdolność sądową ma każda osoba fizyczna i prawna, a także jednostka organizacyjna nie będąca osobą prawną, której ustawa przyznaje zdolność prawną lub organizacja społeczna dopuszczona do działania na podstawie obowiązujących przepisów, choćby nie posiadała osobowości prawnej.

Oddział zagranicznego przedsiębiorcy nie spełnia żadnej z w/w przesłanek. Z oczywistych względów nie jest osobą fizyczną, nie jest też osobą prawną, jako jednostce organizacyjnej ustawa nie przyznała mu zdolności prawnej, nie jest też organizacją społeczną.

Wskazać należy, iż stosownie do treści art. 307 ksh spółki akcyjne mające siedzibę za granicą mogą tworzyć oddziały lub przedstawicielstwa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Warunki tworzenia takich oddziałów lub przedstawicielstw określa odrębna ustawa. Odrębną ustawą w tym przedmiocie jest ustawa o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. 2010. 220.1447) stosownie do której w art. 85.1 ustawodawca wskazał, iż dla wykonywania działalności gospodarczej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przedsiębiorcy zagraniczni, mogą na zasadzie wzajemności. O ile ratyfikowane umowy międzynarodowe nie stanowią inaczej, tworzyć oddziały z siedzibą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zwane dalej Oddziałami.

Oddziały te są wpisywane do Krajowego rejestru Sądowego, to jednak nie wystarcza, aby stwierdzić, iż przyznano im zdolność prawną, czy też przymiot osoby prawnej.

Sąd Okręgowy podziela stanowisko wyrażone przez Sąd Najwyższy w uzasadnieniu postanowienia z dnia 9 maja 2007 r. sygn. akt II CSK 25/07 (OSNC 2008/5/52) zgodnie z którym, oddział przedsiębiorcy zagranicznego nie posiada odrębnej od przedsiębiorcy podmiotowości w sferze prawa cywilnego.

Oznacza to, że oddział nie posiada zdolności sądowej. Analogiczne stanowisko zajmują przedstawiciele doktryny:

- M. S. (1) w Komentarzu do art. 85 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej – oddział przedsiębiorcy zagranicznego, to wyodrębniona pod względem organizacyjnym, ekonomicznym i technicznym, lecz **nie posiadająca podmiotowości (osobowości prawnej)** w stosunkach gospodarczych – struktura organizacyjna,

- E. W. w Komentarzu do art. 85 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, iż oddział nie jest zatem częścią przedsiębiorcy, nawet zagranicznego, częścią prowadzonego przez niego przedsiębiorstwa (działalności gospodarczej). Ty, bardziej oddział przedsiębiorcy zagranicznego nie posiada statutu przedsiębiorcy samodzielnego,

A. J. w Komentarzu do art. 46⁶ kc – pomimo organizacyjnego, technicznego, kadrowego i finansowego wyodrębnienia oddział nie posiada odrębnej podmiotowości (osobowości, zdolności) prawnej. Podstawą aktywności oddziału jest zawsze osobowość (zdolność) prawna przedsiębiorcy. Nie mając własnej zdolności prawnej, zdolności sądowej, ani zdolności upadłościowej, oddział nie może być traktowany jako samodzielny przedsiębiorca,

- M. S. (2) w artykule, Glosa 2004.12.19 Charakter prawny oddziału przedsiębiorców zagranicznych teza 2 – stroną w postępowaniu przed Sądem (tak jak w postępowaniu odrębnym w sprawach gospodarczych) jest sam przedsiębiorca zagraniczny, będący punktem odniesienia do wszelkich związanych z tym praw i obowiązków.

Podkreślenia wymaga fakt, iż kwestia zdolności sądowej pozwanego jest kwestią podstawową, badaną z urzędu, zważywszy na istotność sankcji związanych z brakiem tej zdolności ukształtowanej w treści art. 379 kpc jako nieważność postępowania. Stąd też kwestia ta nie może budzić żadnych wątpliwości, nie podlega dointerpretacjom, ani też domniemaniom w zakresie nieprecyzyjnego sformułowania strony.

Z wniosku wierzycieli zresztą gospodarzy postępowania wynika, iż wniosek dotyczy oddziału w Polsce przedsiębiorstwa zagranicznego. Nie wynika i nie sposób z tego wniosku wywieść, iż oddział ten wskazany jest jedynie jako adres, miejsce do doręczeń.

Stwierdzenie braku zdolności sądowej po stronie tegoż podmiotu, skutkuje stwierdzeniem nieważności postępowania w przedmiocie wniosku wierzycieli J. K. o przyznanie kosztów postępowania zabezpieczającego od samego początku (art. 379 pkt 2 k.p.c.). Z kolei stwierdzenie nieważności obliguje Sąd dni zniesienia postępowania w zakresie objętym nieważnością i odrzucenia wniosku (art. 386 § 2 i 3 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c.).

Dodać również należy, iż koszty postępowania zabezpieczającego przyznane postanowieniem Sądu I instancji dotyczyły tytułu zabezpieczenia to jest nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 4.12.2012r. (VI GNc 1213/12 SR w Przemysłu), który to nakaz został uchylony postanowieniem z dnia 15 marca 2013r. i w którym to postępowaniu odrzucono pozew. Zażalenie powoda na odrzucenie pozwu zostało oddalone postanowieniem Sądu Okręgowego w Rzeszowie z dnia 17.06.2013 r. sygn. akt VI Gz 164/13.

O kosztach postępowania zażaleniowego orzeczono jak w pkt 3 na zasadzie art. 98 par. 1 i 3 kpc w zw. z art. 391 par. 1 kpc i art. 397n par. 2 kpc i złożyły się na nie opłata sądowa od zażalenia – 30 zł oraz koszty zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym – 150 zł.

W związku z powyższym wobec uchylenia zaskarżonego postanowienia i odrzucenia wniosku w przedmiocie żądania zasądzenia kosztów postępowania zabezpieczającego rozpoznawanie zażalenia wierzyciela dotyczącego wysokości przyznanych kosztów stało się bezprzedmiotowym, wobec czego Sąd Okręgowy postępowanie zażaleniowe w tym zakresie umorzył na zasadzie art. 355 kpc w zw. z art. 391 § 1 kpc i art. 397 § 2 kpc.